YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)
11 päivänä toukokuuta 2000 *

Asiassa C-296/98,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja C. Tufvesson ja oikeudellisen yksikön virkamies B. Mongin, prosessiosoite Luxemburgissa c/o saman yksikön virkamies C. Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

kantajana,

vastaan

Ranskan tasavalta, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston jaostopäällikkö K. Rispal-Bellanger ja saman osaston ulkoasiainsihteeri S. Seam, prosessiosoite Luxemburgissa Ranskan suurlähetystö, 8 B boulevard Joseph II,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin toteaa, että Ranskan tasavalta ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen, muuta ensivakuutusta kuin hen-

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

kivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 73/239/ETY ja 88/357/ETY muuttamisesta 18 päivänä kesäkuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/49/ETY (kolmas vahinkovakuutusdirektiivi; EYVL L 228, s. 1) 6, 29 ja 39 artiklan säännösten eikä henkivakuutuksen ensivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 79/267/ETY ja 90/619/ETY muuttamisesta 10 päivänä marraskuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/96/ETY (kolmas henkivakuutusdirektiivi; EYVL L 360, s. 1) 5, 29 ja 39 artiklan säännösten mukaisia velvoitteitaan, koska se on pitänyt voimassa Code des assurancesin (vakuutuslaki) L. 310-8 §:n, jonka mukaan mallivakuutussopimusta ensimmäistä kertaa Ranskassa kaupan pitäessään vakuutus- ja rahastointiyritykset ilmoittavat siitä talous- ja valtiovarainministerille ministerin asetuksessa vahvistamin edellytyksin, ja A. 310-1 §:n, jonka mukaan tiedot, joita tarkoitetaan L. 310-8 1 momentissa, annetaan ranskan kielellä laaditulla lomakkeella, joka sisältää pykälän liitteessä tarkoitetut tiedot,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: kuudennen jaoston puheenjohtaja J. C. Moitinho de Almeida (esittelevä tuomari), joka hoitaa viidennen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit L. Sevón, C. Gulmann J.-P. Puissochet ja M. Wathelet,

julkisasiamies: S. Alber,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten 16.9.1999 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 28.10.1999 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan (josta on tullut EY 226 artikla) nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 29.7.1998 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan, että Ranskan tasavalta ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen, muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 73/239/ETY ja 88/357/ETY muuttamisesta 18 päivänä kesäkuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/49/ETY (kolmas vahinkovakuutusdirektiivi; EYVL L 228, s. 1) 6, 29 ja 39 artiklan säännösten eikä henkivakuutuksen ensivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 79/267/ETY ja 90/619/ETY muuttamisesta 10 päivänä marraskuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/96/ETY (kolmas henkivakuutusdirektiivi; EYVL L 360, s. 1) 5, 29 ja 39 artiklan säännösten mukaisia velvoitteitaan, koska se on pitänyt voimassa Code des assurancesin L. 310-8 §:n, jonka mukaan mallivakuutussopimusta ensimmäistä kertaa Ranskassa kaupan pitäessään vakuutus- ja rahastointiyritykset ilmoittavat siitä talous- ja valtiovarainministerille ministerin asetuksessa vahvistamin edellytyksin, ja A. 310-1 §:n, jonka mukaan tiedot, joita tarkoitetaan L. 310-8 §:n 1 momentissa, annetaan ranskan kielellä laaditulla lomakkeella, joka sisältää pykälän liitteessä mainitut tiedot.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

2 Direktiivin 92/49/ETY II osastossa, jonka otsikko on "Vakuutusliikkeen aloittaminen", olevassa 6 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Korvataan direktiivin 73/239/ETY 8 artikla seuraavasti:

'8 artikla

— —

3. Tämä direktiivi ei estä jäsenvaltioita pitämästä edelleen voimassa tai antamasta lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä, joissa säädetään perustamiskirjan tai yhtiöjärjestyksen hyväksymisestä ja kaikkien muiden tavanomaiselle valvonnalle tarpeellisten asiakirjojen toimittamisesta.

Jäsenvaltiot eivät kuitenkaan saa antaa määräyksiä, joissa vaaditaan niiden vakuutuskirjaa, maksuperusteita sekä lomakkeita ja muita painettuja asiakirjoja koskevien yleisten ja erityisten edellytysten hyväksymistä ennalta tai järjestelmällistä tiedoksi antamista, joita yritys aikoo käyttää vakuutuksenottajien kanssa asioidessaan.

Jäsenvaltiot eivät saa jatkaa eivätkä esittää ehdotettavien maksunkorotuksien ennalta tiedoksiantamis- tai hyväksymismenettelyä muutoin kuin osana yleistä hintavalvontajärjestelmää.

— — .'"

3 Direktiivin 92/49/ETY III osastossa, jonka otsikko on "Vakuutusliikkeen harjoittamista koskevien edellytysten yhteensovittaminen", olevassa 29 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltiot eivät saa antaa säännöksiä, joissa vaaditaan niiden vakuutussopimusten yleisten ja erityisten vakuutusehtojen, maksuperusteiden sekä lomakkeiden ja muiden painettujen asiakirjojen ennalta hyväksymistä tai järjestelmällistä tiedoksi antamista, joita vakuutusyritys aikoo käyttää vakuutuksenottajien kanssa asioidessaan. Vakuutussopimuksia koskevien kansallisten säännöksien noudattamisen valvomiseksi, nämä saavat vaatia ainoastaan näiden edellytysten ja muiden asiakirjojen ilmoittamista satunnaisesti edellyttäen, että se ei ole ennakkoedellytys yrityksen liiketoiminnan harjoittamiselle.

Jäsenvaltiot voivat noudattaa tai ottaa käyttöön menettelyn, jonka mukaan ehdotetut maksukorotukset on ennalta annettava tiedoksi tai hyväksyttävä ainoastaan silloin, kun se on osa yleistä hintavalvontajärjestelmää."

4 Direktiivin 92/49/ETY IV osastossa, jonka otsikko on "Sijoittautumisvapautta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevat säännökset", olevassa 35 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Korvataan direktiivin 88/357/ETY 16 artikla seuraavasti:

'16 artikla

1. Kotijäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on kuukauden kuluessa 14 artiklassa säädetystä ilmoituksesta annettava tiedoksi jäsenvaltiolle tai jäsenvaltioille, jonka tai joiden alueella yritys aikoo harjoittaa liiketoimia palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella:

a) todistus siitä, että yrityksellä on direktiivin 73/239/ETY 16 ja 17 artiklan mukaisesti laskettu vähimmäissolvenssimarginaali;

b) vakuutusluokat, joiden mukaista liiketoimintaa yrityksellä on toimivalta harjoittaa;

c) niiden sitoumusten laatu, joita yritys aikoo kattaa siinä jäsenvaltiossa, jossa palveluja tarjotaan.

Samalla niiden on ilmoitettava asiasta kyseiselle yritykselle.

Kukin jäsenvaltio, jonka alueella yritys aikoo palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella kattaa direktiivin 73/239/ETY liitteessä olevassa A kohdassa luok-

kaan 10 sisältyviä muita riskejä kuin rahdinottajan vastuuta koskevia riskejä, voi vaatia, että yritys:

— ilmoittaa tämän direktiivin 12 a artiklan 4 kohdassa tarkoitetun edustajan nimen ja osoitteen, ja

— antaa ilmoituksen siitä, että yrityksestä on tullut sen jäsenvaltion kansallisen toimiston ja kansallisen takuurahaston jäsen, jossa palveluja tarjotaan.

2. Jos kotijäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset eivät määräajassa toimita 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja, niiden on samassa määräajassa ilmoitettava kyseiselle yritykselle kieltäytymisensä syyt. Kieltäytyminen voidaan saattaa kotijäsenvaltion tuomioistuimen käsiteltäväksi.

3. Yritys voi aloittaa liiketoimintansa sinä päivänä, jona se on todistettavasti saanut tiedon 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetystä ilmoituksesta.'"

5 Direktiivin 92/49/ETY samassa osastossa olevan 39 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

"2. Jäsenvaltio, jossa sivukonttori sijaitsee tai jossa palveluja tarjotaan, ei saa antaa säännöksiä, joissa vaaditaan niiden vakuutussopimusten yleisten ja erityisten vakuutusehtojen, maksuperusteiden sekä lomakkeiden ja muiden painotuotteiden ennalta hyväksymistä tai järjestelmällistä tiedoksi antamista, joita yritys aikoo käyttää vakuutuksenottajien kanssa asioidessaan. Vakuutus-

sopimuksia koskevien kansallisten säännösten noudattamisen valvomiseksi se voi ainoastaan vaatia, että kukin yritys, joka aikoo harjoittaa vakuutustoimintaa sen alueella sijoittautumisvapauden tai palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella, ilmoittaa tavalla, joka ei ole järjestelmällinen, niistä vakuutusehdoista ja muista asiakirjoista, joita se aikoo käyttää, ilman että tämä vaatimus on yrityksen liiketoiminnan harjoittamisen ennakkoedellytys.

3. Jäsenvaltio, jossa sivukonttori sijaitsee tai palveluja tarjotaan, ei saa noudattaa eikä ottaa käyttöön menettelyä, jonka mukaan maksukorotukset on ennalta annettava tiedoksi tai hyväksyttävä muutoin kuin osana yleistä hintavalvontajärjestelmää."

6 Direktiivin 92/96/ETY II osastossa, jonka otsikko on "Vakuutusliikkeen aloittaminen", olevassa 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Korvataan direktiivin 79/267/ETY 8 artikla seuraavasti:

'*8 artikla*

— —

3. Jäsenvaltiot eivät kuitenkaan saa antaa määräyksiä, joissa vaaditaan niiden vakuutuskirjaa, maksuperusteita sekä lomakkeita ja muita painettuja asiakirjoja koskevien yleisten ja erityisten edellytysten, maksujen ja niiden laskuperusteiden, joita käytetään maksujen ja vakuutusteknisen vastuuvelan laskemiseksi, hyväksymistä ennalta tai järjestelmällistä tiedoksi antamista, joita yritys aikoo käyttää vakuutuksenottajien kanssa asioidessaan.

Sen estämättä, mitä ensimmäisessä alakohdassa säädetään, kotijäsenvaltio saa ainoastaan vakuutusmatemaattisia periaatteita koskevan kansallisen lainsäädännön noudattamisen valvomiseksi vaatia maksujen ja vakuutusteknisen vastuuvelan laskemisessa käytettävien teknisten perusteiden antamista ennalta tiedoksi ilman, että tämä on ennakkoedellytys liiketoiminnan harjoittamiselle.

Tämä direktiivi ei estä jäsenvaltioita pitämästä edelleen voimassa tai laatimasta lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä, joissa edellytetään perustamisasiakirjan ja yhtiöjärjestyksen hyväksymistä ja muiden tavanomaiseen valvontaan kuuluvien tarpeellisten asiakirjojen tiedoksi antamista.

— — .'"

7 Direktiivin 92/96/ETY III osastossa, jonka otsikko on "Vakuutusliikkeen harjoittamista koskevien edellytysten yhteensovittaminen", olevassa 29 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltiot eivät saa antaa säännöksiä, joissa vaaditaan niiden vakuutussopimusten yleisten ja erityisten vakuutusehtojen, maksuperusteiden, vakuutusmaksujen ja vakuutusteknisen vastuuvelan laskemisessa käytettyjen teknisten perusteiden sekä lomakkeiden ja muiden painettujen asiakirjojen ennalta hyväksymistä tai järjestelmällistä tiedoksi antamista, joita vakuutusyritys aikoo käyttää vakuutuksenottajien kanssa asioidessaan.

Sen estämättä, mitä ensimmäisessä alakohdassa säädetään ja ainoastaan vakuutussopimuksia koskevien kansallisten säännöksien noudattamisen valvomiseksi, kotijäsenvaltio saa vaatia ainoastaan vakuutusteknisen vastuuvelan laskemisessa

käytettyjen teknisten perusteiden järjestelmällistä ilmoittamista edellyttäen, että se ei ole ennakkoedellytys yrityksen liiketoiminnan harjoittamiselle.

— — ."

8 Direktiivin 92/96/ETY IV osastossa, jonka otsikko on "Sijoittautumisvapautta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevat säännökset", olevassa 35 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Korvataan direktiivin 90/619/ETY 14 artikla seuraavasti:

'*14 artikla*

1. Kotijäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on kuukauden kuluessa 11 artiklassa säädetystä ilmoituksesta annettava tiedoksi jäsenvaltiolle tai jäsenvaltioille, jonka tai joiden alueella yritys aikoo harjoittaa liiketoimia palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella:

a) todistus siitä, että yrityksellä on direktiivin 79/267/ETY 19 ja 20 artiklan mukaisesti laskettu vähimmäissolvenssimarginaali;

b) vakuutusluokat, joiden mukaista liiketoimintaa yrityksellä on toimivalta harjoittaa;

c) niiden sitoumusten laatu, joita yritys aikoo kattaa siinä jäsenvaltiossa, jossa palveluja tarjotaan.

Samalla niiden on ilmoitettava asiasta kyseiselle yritykselle.

2. Jos kotijäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset eivät määräajassa toimita 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja, niiden on samassa määräajassa ilmoitettava kyseiselle yritykselle kieltäytymisensä syyt. Kieltäytyminen voidaan saattaa kotijäsenvaltion tuomioistuimen käsiteltäväksi.

3. Yritys voi aloittaa liiketoimintansa sinä päivänä, jona se on todistettavasti saanut tiedon 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetystä ilmoituksesta.'"

9 Direktiivin 92/96/ETY samassa osastossa olevassa 39 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltio, jossa sivukonttori sijaitsee tai jossa palveluja tarjotaan, ei saa antaa säännöksiä, joissa vaaditaan niiden vakuutussopimusten yleisten ja erityisten vakuutusehtojen, maksuperusteiden sekä lomakkeiden ja muiden painotuotteiden ennalta hyväksymistä tai järjestelmällistä tiedoksi antamista, joita yritys aikoo käyttää vakuutuksenottajien kanssa asioidessaan. Vakuutussopimuksia koskevien kansallisten säännösten noudattamisen valvomiseksi se voi ainoastaan vaatia, että kukin yritys, joka aikoo harjoittaa vakuutustoimintaa sen alueella sijoittautumisvapauden tai palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella, ilmoittaa tavalla, joka ei ole järjestelmällinen, niistä vakuutusehdoista ja muista asia-

kirjoista, joita se aikoo käyttää, ilman että tämä vaatimus on yrityksen liiketoiminnan harjoittamisen ennakkoedellytys."

Kansallinen lainsäädäntö

10 Ranskan Code des assurancesin L. 310-8 §:ssä säädetään seuraavaa:

"Mallivakuutussopimusta ensimmäistä kertaa Ranskassa kaupan pitäessään vakuutus- ja rahastointiyritykset ilmoittavat siitä talous- ja valtiovarainministerille ministerin asetuksessa vahvistamin tavoin.

Ministeri voi vaatia sellaisten sopimus- tai mainosluonteisten asiakirjojen tiedoksi antamista, jotka merkitsevät vakuutus- tai rahastointiliiketoimen suorittamista.

Jos ilmenee, että tietty asiakirja on lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten vastainen, ministeri voi vaatia sen muuttamista tai päättää sen pois vetämisestä vakuutusasioiden neuvoa-antavaa lautakuntaa kuultuaan. Kiireellisessä tapauksessa vakuutusasioiden neuvoa-antavan lautakunnan lausuntoa ei edellytetä."

11 Kyseisen lain A. 310-1 §:ssä säädetään seuraavaa:

"Edellä L. 310-8 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot ilmoitetaan lomakkeella, joka on laadittu ranskan kielellä ja joka sisältää tämän pykälän liitteessä mainitut tiedot."

12 Saman lain A. 310-1 §:n liitteen mukaan lomakkeet, jotka vakuutusyritysten on annettava tiedoksi, ovat ulkoasultaan seuraavanlaisia:

"*I — Uuden henkivakuutusta koskevan mallivakuutussopimuksen markkinointilomake*

1. Sopimuspuolena olevan vakuutusyrityksen nimi ja osoite.

2. Sopimuksen kauppanimi.

3. Sopimuksen ominaispiirteet:

a) Annettujen takuiden määrittely sopimuksessa;

b) Sopimuksen kesto;

c) Vakuutusmaksujen maksamista koskeva menettely;

d) Sopimuksen irtisanomisaika ja -menettely;

e) Vakuutustapahtuman toteutuessa noudatettava menettely;

f) Tiettyjä sopimusryhmiä koskevat täydentävät tiedot:

— henkivakuutus- tai rahastointisopimukset: vakuutusyritykselle suoritettavat takaisinostokulut- ja korvaukset;

— muut sopimukset, joihin liittyy takaisinostoarvo: takaisinoston yhteydessä suoritettavat kulut;

— vaihtuva pääoma: luettelo viitearvoista ja niihin sisältyvien varojen luonne;

— ryhmäsopimus: irtisanomista ja siirtämistä koskeva menettely;

g) Pää- ja lisätakuita koskeviin vakuutusmaksuihin liittyvät tiedot.

4. Taattu vähimmäistuotto ja lisäetu:

   a) Kyseisen takuun taattu korko ja kesto;

   b) Taattujen vähimmäistakaisinostoarvojen, kanta-asiakastakuiden ja vapaakirja-arvon olemassaolo;

   c) Voitonjako-osuuden laskemista koskeva menettely.

5. Markkinoinnin alkamisajankohta.

II — Uuden vahinkovakuutusta koskevan mallivakuutussopimuksen markkinointilomake

1. Sopimuspuolena olevan vakuutusyrityksen nimi ja osoite.

2. Sopimuksen kauppanimi.

3. Annettujen takuiden määrittely sopimuksessa siten, että liiketoimiryhmien numero täsmennetään (Code des assurancesin R. 321-1 §).

4. Onko kyse ryhmäsopimuksesta (1)?

Kyllä
Ei

Jos on, ilmoittakaa irtisanomista ja siirtämistä koskeva menettely.

5. Onko sopimuksen tarkoituksena kattaa yksinomaan Code des assurance-sin L. 111-6 §:ssä tarkoitettuja suuria vahinkoja (1)?

Kyllä
Ei

6. Kattaako sopimus yksinomaan Ranskassa tapahtuvat vahingot (1)?

Kyllä
Ei

7. Määrätäänkö sopimuksessa sovellettavaksi yksinomaan Ranskan oikeutta (1)?

Kyllä
Ei

8. Kohdeasiakkaat (1):

Yksityishenkilöt
Muut

9. Markkinoinnin alkamisajankohta.

(1) Rastittakaa tarvittava kohta."

Oikeudenkäyntiä edeltävä menettely

13 Koska komissio katsoi, että Ranskan Code des assurancesin L. 310-8 § ja A. 310-1 § eivät olleet niiden velvoitteiden mukaisia, joita jäsenvaltioille asetetaan direktiivin 92/49/ETY 6, 29 ja 39 artiklassa ja direktiivin 92/96/ETY 5, 29 ja 39 artiklassa, niiltä osin kuin mainituissa kansallisissa säännöksissä edellytetään ilmoittamaan järjestelmällisesti yleiset ehdot niistä vakuutussopimuksista, joita vakuutusyritykset haluavat pitää ensimmäistä kertaa kaupan Ranskan alueella, se lähetti Ranskan hallitukselle 17.1.1997 päivätyllä kirjeellä virallisen huomautuksen, jossa se kehotti tätä esittämään kahden kuukauden kuluessa huomautuksensa mainittujen direktiivien säännösten rikkomisesta.

14 Ranskan viranomaiset väittivät 25.3.1997 päivätyssä kirjeessään, että direktiiveissä 92/49/ETY ja 92/96/ETY annetaan jäsenvaltioille oikeus valvoa vakuutussopimuksia jälkikäteen suoritettavin tarkastuksin sen tarkistamiseksi, että vakuutussopimuksia ja vakuutusmatemaattisia periaatteita koskevia kansallisia säännöksiä on noudatettu. Ranskan Code des assurancesin L. 310-8 §:n tarkoi-

tuksena on Ranskan viranomaisten mukaan tällaisen valvonnan tekeminen mahdolliseksi ja tehokkaaksi; kyseinen valvonta on niiden mukaan tarpeen sekä toiminnan vakauden valvonnan että vakuutettujen suojelemisen kannalta. Kyseisessä säännöksessä säädetty velvoite ei ole yhteisön oikeuden vastainen toisaalta sen takia, että vaaditut tiedot eroavat niistä tiedoista ja asiakirjoista, joiden ennalta tapahtuva tai järjestelmällinen tiedoksiantaminen on direktiivien 92/49/ETY ja 92/96/ETY mukaan kiellettyä, ja toisaalta sen takia, että kyseisessä laissa säädettyjen markkinointilomakkeiden tiedoksi antaminen ei merkitse vakuutussopimusten ennalta hyväksymistä, koska tiedoksi antaminen voidaan suorittaa vakuutussopimusten kaupan pitämisen alkamisen jälkeen. Ranskan viranomaiset kuitenkin myönsivät edellä mainitussa kirjeessä, että Code des assurancesin kyseisten pykälien sanamuotoja oli tarpeen tarkastella uudelleen mahdollisten epäselvyyksien poistamiseksi.

15 Koska nämä selitykset eivät muuttaneet komission näkemystä siitä, että direktiivejä 92/49/ETY ja 92/96/ETY oli rikottu, se lähetti 30.12.1997 Ranskan tasavallalle perustellun lausunnon, joka sisälsi kaikki virallisessa huomautuksessa esitetyt väitteet ja jossa Ranskan tasavaltaa kehotettiin toteuttamaan lausunnon noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden kuluessa sen tiedoksiantamisesta.

16 Koska Ranskan viranomaiset eivät vastanneet perusteltuun lausuntoon, komissio, joka katsoi, että kyseiset viranomaiset eivät olleet muuttaneet Code des assurancesin L. 310-8 §:ää ja A. 310-1 §:ää tai ainakaan ilmoittaneet tällaisesta muutoksesta, päätti nostaa käsiteltävänä olevan kanteen.

Pääasia

17 Ranskan hallitus on suullisessa käsittelyssä todennut, että kaiken epäselvyyden poistamiseksi siltä osin kuin markkinointilomakkeen tiedoksiantamista pidettäisiin uusien vakuutussopimusten kaupan pitämisen ennakkoedellytyksenä, Code des assurancesin L. 310-8 §:n sanamuotoa on muutettu talletustoimintaa ja

rahoitukseen liittyvää turvallisuutta koskevan 25.6.1999 annetun lain nro 99-532 (loi n° 99-532, du 25 juin 1999, relative à l'épargne et à la sécurité financière; Journal Officiel de la République Française, 29.6.1999, s. 9487) 91 §:n 1 momentilla. Kyseisen L. 310-8 §:n nykyisessä versiossa säädetään seuraavaa:

"Vakuutus- ja rahastointiyritykset ilmoittavat kolmen kuukauden kuluessa uuden mallivakuutussopimuksen kaupan pitämisen alkamisesta asiasta taloudesta vastaavalle ministerille tämän asetuksella määräämää menettelyä noudattaen."

18 Ranskan hallitus ei kiistä sitä, että direktiiveillä 92/49/ETY ja 92/96/ETY jäsenvaltioita kielletään säätämästä velvoitetta antaa järjestelmällisesti tiedoksi niiden vakuutussopimusten yleiset ehdot, joita vakuutusyritykset haluavat pitää ensimmäistä kertaa kaupan niiden alueella, ja että niissä sallitaan ainoastaan kyseisten ehtojen jälkikäteisin tarkastuksin tapahtuva valvonta.

19 Ranskan hallitus väittää kuitenkin, ettei yhteisön säädöksissä ole minkäänlaista vakuutussopimusten yleisten ehtojen määritelmää. Ranskan hallitus täsmentää, että doktriinin mukaan kyse on lausekkeista, jotka ovat yhteisiä kaikille samaan ryhmään kuuluville saman vakuutuksenantajan tekemille sopimuksille. Markkinointilomakkeissa ei kuitenkaan vaadita antamaan tiedoksi mitään sellaista tietoa, joka olisi perustavanlaatuista vakuutussopimusten yleisten ehtojen kannalta edellä esitetyssä mielessä, vaan niissä tyydytään liitännäisten tietojen välittämiseen ilman, että olisi mahdollista ennalta arvioida vakuutussopimusten yleisten ehtojen yksityiskohtia.

20 Ranskan hallitus väittää tältä osin, että komission ehdottama vakuutussopimusten yleisten ehtojen määritelmä merkitsisi sitä, että muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 24 päivänä heinäkuuta 1973 annetun ensimmäisen neuvoston direktiivin 73/239/ETY (EYVL L 228, s. 3) 8 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan, sellaisena kuin

se on muutettuna direktiivin 92/49/ETY 6 artiklalla, ja henkivakuutuksen ensivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 5 päivänä maaliskuuta 1979 annetun ensimmäisen neuvoston direktiivin 79/267/ETY (EYVL L 63, s. 1) 8 artiklan 3 kohdan kolmannen alakohdan, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivin 92/96/ETY 5 artiklalla, tehokas vaikutus ei toteutuisi. Mainituissa säännöksissä, joissa on käytetty samoja sanamuotoja, säädetään seuraavaa: "Tämä direktiivi ei estä jäsenvaltioita pitämästä edelleen voimassa tai laatimasta lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä, joissa edellytetään perustamisasiakirjan ja yhtiöjärjestyksen hyväksymistä ja muiden tavanomaiseen valvontaan kuuluvien tarpeellisten asiakirjojen tiedoksi antamista."

21 Jos vakuutussopimusten yleisten ehtojen käsite ulotettaisiin, kuten komissio väittää, koskemaan kaikkia seikkoja, jotka ovat perustavanlaatuisia vakuutuksenantajan ja vakuutuksenottajan välisen sopimussuhteen kannalta, ilmaisu "tavanomaiseen valvontaan kuuluvat tarpeelliset asiakirjat" jäisi Ranskan hallituksen mukaan itse asiassa merkityksettömäksi.

22 Ranskan hallituksen mukaan markkinointilomakkeet ovat tarpeellisia asiakirjoja tällaisen tavanomaisen valvonnan harjoittamiseksi jälkikäteisin tarkastuksin. Kyseistä valvontaa ei nimittäin voitaisi harjoittaa ilman vakuutussopimusten luettelointia ja yksilöintiä, mikä puolestaan on mahdollista markkinointilomakkeissa vaadittujen tietojen perusteella.

23 Ranskan hallitus väittää tältä osin, että kotijäsenvaltiosta saadut tiedot eivät ole riittäviä, koska sopimukset, joita pidetään kaupan siinä jäsenvaltiossa, jossa palvelujen tarjoamisen vapautta käytetään, eivät ole samoja kuin ne sopimukset, joita pidetään kaupan kotijäsenvaltiossa.

24 Komissio puolestaan pitäytyy perustellussa lausunnossa esitetyissä väitteissään ja lisää, että vaikka L. 310-8 §:n uusi sanamuoto merkitseekin vakuutussopimusten

yleisten ehtojen jälkikäteistä valvontaa, sillä pidetään kuitenkin yllä tämän valvonnan järjestelmällisyys, jolloin valvonta on näin ollen direktiivien 92/49/ETY ja 92/96/ETY vaatimusten vastaista. Kyseisen muutoksen, joka on hyväksytty sen jälkeen, kun perustellussa lausunnossa asetettu kahden kuukauden määräaika oli päättynyt, ei joka tapauksessa voida katsoa päättäneen sitä rikkomusta, josta Ranskan tasavaltaa syytetään käsiteltävänä olevan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen yhteydessä.

25 On todettava, että henkivakuutussopimusten osalta vakuutusyrityksiltä vaaditaan markkinointilomakkeessa tietoja sopimuksen ominaispiirteistä, kuten muun muassa annettujen takuiden määrittelemisestä sopimuksessa, sopimuksen voimassaoloajasta, vakuutusmaksujen suorittamista koskevasta menettelystä, sopimuksen irtisanomisajasta ja -menettelystä, vakuutustapahtuman sattuessa noudatettavasta menettelystä, pää- ja lisätakuita koskevista vakuutusmaksuista, kaupan pitämisen alkamisen päivämäärästä sekä taatusta vähimmäistuotosta, taattu korko mukaan lukien.

26 Vahinkovakuutusten osalta ne tiedot, joita vakuutusyrityksiltä vaaditaan markkinointilomakkeessa, koskevat tarjottujen takuiden määrittelyä sopimuksessa, irtisanomis- ja siirtomenettelyä, katettuja vahinkotyyppejä, vahinkojen paikallistumista Ranskaan, yksinomaan Ranskan oikeuden soveltamista sopimuksen osalta, kohdeasiakkaita sekä kaupan pitämisen alkamisen päivämäärää.

27 Tältä osin on muistettava, että direktiivin 92/49/ETY 6, 29 ja 39 artiklassa ja direktiivin 92/96/ETY 5, 29 ja 39 artiklassa jäsenvaltiota kielletään vaatimasta niiden vakuutussopimusten yleisten ja erityisten ehtojen järjestelmällistä tiedoksi antamista, joita vakuutusyritys aikoo käyttää sen alueella vakuutuksenottajien kanssa asioidessaan.

28 On kuitenkin todettava, että vakuutusyrityksiä vaaditaan markkinointilomakkeissa antamaan asianomaisen jäsenvaltion viranomaisille järjestelmällisesti

tiedoksi seikkoja, jotka on mainittu tämän tuomion 25 ja 26 kohdassa ja jotka kuuluvat vakuutussopimusten yleisiin ehtoihin.

29 Velvoite antaa tällaisia seikkoja järjestelmällisesti tiedoksi on sen vapauden vastainen vaatimus, joka koskee vakuutustuotteiden kaupan pitämistä yhteisössä ja jonka toteuttaminen on direktiivien 92/49/ETY ja 92/96/ETY tarkoituksena.

30 Jäsenvaltiolla, jonka alueella palvelujen tarjoamisen vapautta käytetään, on direktiivin 92/49/ETY 6 artiklan ja direktiivin 92/96/ETY 5 artiklan nojalla toki valta valvoa sen alueella kaupan pidettyjä vakuutussopimuksia.

31 Tältä osin on todettava, että kyseisellä jäsenvaltiolla on jo hallussaan tiedot, jotka koskevat niitä vakuutusluokkia, joiden mukaista liiketoimintaa yrityksellä on toimivalta harjoittaa, ja niiden sitoumusten laatua, joita yritys aikoo kattaa, sekä todistus siitä, että yrityksellä on vähimmäissolvenssimarginaali. Ensiksi mainittu jäsenvaltio saa nämä tiedot muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisilta viranomaisilta muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, säännöksistä, joilla helpotetaan palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä, sekä direktiivin 73/239/ETY muuttamisesta 22 päivänä heinäkuuta 1988 annetun toisen neuvoston direktiivin 88/357/ETY (EYVL L 172, s. 1) 16 artiklan ja henkivakuutuksen ensivakuutusliikettä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, säännöksistä, joilla helpotetaan palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä, sekä direktiivin 79/267/ETY muuttamisesta 8 päivänä marraskuuta 1990 annetun toisen neuvoston direktiivin 90/619/ETY (EYVL L 330, s. 50) 14 artiklan nojalla, siinä muodossa kuin kyseiset säännökset ovat säädettyinä direktiivien 92/49/ETY ja 92/96/ETY 35 artiklassa.

32 Direktiivin 92/49/ETY 6 artiklassa ja direktiivin 92/96/ETY 5 artiklassa sallitaan myös se, että jäsenvaltio, jonka alueella palvelujen tarjoamisen vapautta käytetään, voi jälkikäteisin tarkastuksin vaatia tietoja, jotka koskevat kyseisessä valtiossa kaupan pidettyjen vakuutussopimusten yleisiä ehtoja. Kyseisten säännösten vastaista on kuitenkin se, että tällainen tietojen vaatiminen on järjestelmällistä.

33 Markkinointilomakkeiden välityksellä tapahtuvaa sellaisten seikkojen tiedoksiantamista, jotka ovat osa vakuutussopimusten yleisiä ehtoja, ei näin ollen voida pitää tarpeellisena menettelynä sen kannalta, että jäsenvaltio, jonka alueella palvelujen tarjoamisen vapautta käytetään, voi harjoittaa direktiivin 92/49/ETY 6 artiklan ja direktiivin 92/96/ETY 5 artiklan mukaista tavanomaista valvontaa.

34 Komission nostama kanne on tässä tilanteessa hyväksyttävä.

35 Näin ollen on todettava, että Ranskan tasavalta ei ole noudattanut direktiivin 92/49/ETY 6, 29 ja 39 artiklan eikä direktiivin 92/96/ETY 5, 29 ja 39 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on pitänyt voimassa Code des assurancesin L. 310-8 §:n ja A. 310-1 §:n säännökset, joissa säädetään, että mallivakuutussopimusta ensimmäistä kertaa Ranskassa kaupan pitävät vakuutus- ja rahastointiyritykset antavat talous- ja valtiovarainministerille järjestelmällisesti tiedoksi sellaisen markkinointilomakkeen, joka sisältää tietoja vakuutussopimusten yleisistä ehdoista.

Oikeudenkäyntikulut

36 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut Ranskan tasavallan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja Ranskan tasavalta on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Ranskan tasavalta ei ole noudattanut muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 73/239/ETY ja 88/357/ETY muuttamisesta 18 päivänä kesäkuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/49/ETY (kolmas vahinkovakuutusdirektiivi) 6, 29 ja 39 artiklan eikä henkivakuutuksen ensivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 79/267/ETY ja 90/619/ETY muuttamisesta 10 päivänä marraskuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin**

92/96/ETY (kolmas henkivakuutusdirektiivi) 5, 29 ja 39 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on pitänyt voimassa Code des assurancesin L. 310-8 §:n ja A. 310-1 §:n säännökset, joissa säädetään että mallivakuutussopimusta ensimmäistä kertaa Ranskassa kaupan pitävät vakuutus- ja rahastointiyritykset antavat talous- ja valtiovarainministerille järjestelmällisesti tiedoksi sellaisen markkinointilomakkeen, joka sisältää tietoja vakuutussopimusten yleisistä ehdoista.

2) **Ranskan tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Moitinho de Almeida Sevón Gulmann

Puissochet Wathelet

Julistettiin Luxemburgissa 11 päivänä toukokuuta 2000.

R. Grass D. A. O. Edward

kirjaaja viidennen jaoston puheenjohtaja